

PRAVNI ŽIVOT

ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

»Pravni život«, časopis za pravnu teoriju i praksu pojavio se 1952. godine kao zajedničko glasilo udruženja pravnika Srbije i Bosne i Hercegovine, a nešto docnije i Udruženja pravnika Crne Gore.

Pošto su ostala dva udruženja počela izdavati sopstvene časopise, »Pravni život« 1969. godine postaje glasilo Udruženja pravnika Srbije.

Časopis objavljuje teorijska istraživanja i studije iz jugoslovenskog i uporednog prava kao i materijale sa naučnih i stručnih skupova. U njemu se poklanja pažnja svemu onome što se u pravnom životu zbiva. Na njegovim stranama objavljuju se izabrane odluke iz sudske i arbitražne prakse, osvrti i prikazi novih knjiga kao i raznovrsni prilozi iz svakodnevne prakse. Kao glasilo Udruženja pravnika Srbije, časopis prati delatnost pravničke organizacije i o njima obaveštava čitaoce.

Dosadašnji urednici »Pravnog života« bili su: Mihailo Đorđević (1952–1969), dr Živojin Aleksić (1969–1975) i dr Milan Petrović (1975–1980).

Broj 11/2016 / Godina LXV / Knjiga 585

1-694

B e o g r a d

Glavni i odgovorni urednik
SLOBODAN PEROVIĆ

Redakcija
MIODRAG ORLIĆ, SLOBODAN PEROVIĆ,
RATOMIR SLIJEPČEVIĆ

Izdavački savet
Budimir Košutić, Petar Milutinović, Miroslav Paunović,
Slobodan Perović, Dragoljub Petrović, Gordana Stanković,
Slobodan Šoškić, Miroslav Varićak

Izdavač
UDRUŽENJE PRAVNIKA SRBIJE
Beograd, Krunska 74
tel. 244-69-10
fax 244-30-24, poštanski fah 18
E-mail: upj@EUnet.rs
www.Kopaonikschool.org

Lektura i korektura
Dragana Beker

Kompjuterska obrada i prelom teksta
Javorina Beker

Pretplata za 2016. godinu iznosi: za fizička lica – 4.000 dinara,
za pravna lica – 8.000 dinara, za inostranstvo – 200 Eura,
Pretplata se vrši na žiro račun broj: 310-203539-17
Pretplata ne obuhvata tematske brojeve

Tiraž: 1.000 primeraka

Štampa: FUTURA, Petrovaradin

TREĆA KATEDRA

**PRAVO
NA IMOVINU**

Porezi - Privredna društva - Osiguranje - Međunarodni privredni
ugovori, Arbitraža - Radni odnosi - Banke i bankarski poslovi

OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI KAO INSTRUMENT ZA PRAVEDNU EKO-TRANZICIJU

U V O D

Uprkos značajnom napretku na planu obezbeđenja pristupa obrazovanju pojedinci su idalje u deficitu sa veštinama koje su potrebne poslodavcima. U tom okviru se kao dodatni problem ističe promena zahteva poslodavaca u uslovima eko-tranzicije.

Tako, proces prelaska na ekološki čistu proizvodnju, neminovno, uzrokuje čitav niz dodatnih problema na planu prilagođvanja strukture radne snage potrebama tržišta rada. U tom smislu, odgovarajući reformski potezi treba, u prvom redu, da budu bazirani na uvođenju mera koje povećavaju zapošljivost nezaposlenih lica, što je od vitalnog značaja za suočavanje sa novom ekonomskom realnošću. Iako je progres spor i postepen, uvođenje novih, eko-prava u osiguranje, bar u određenoj meri može doprineti povećanju njegove efikasnosti na planu smanjenja stope nezaposlenosti.

Istraživanje je usmereno u pravcu proveravanja hipoteze o postojanju koordiniranog odnosa između zaštite životne sredine i zaštite od nezaposlenosti, radi pronalaženja modela za ostvarivanje oba društvena imperativa. Jasno je da se ne može postići jedno visko razvijeno društvo koje je istovremeno neobrazovano i ekološki neosvešćeno.

Jelena Janković, doktorand Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu, sekretar SO Bojnik.

Novi ekološki svesno kreirani sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti treba da bude pripremljen za poslove tzv. "zelenog okovratnika".

Sve veći broj država ulaže u razvoj zelene infrastrukture što promenu strukture radne snage čini jednim od primernih izazova eko-menadžmenta.

S tim u vezi, sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti ne sme biti uokviren tradicionalnim kalupima, već treba da bude otvoren za promene i prilagođavanja. S tim u vezi, cilj ovog rada je da ispitujući potencijalni uticaj eko-tranzicije povećanje zapošljivosti nezaposlenih lica i smanjenje stope nezaposlenosti, predloži neka od mogućih mera osiguranja za slučaj nezaposlenosti, koje je predstavljeno kao ininstrument za pravednu eko-tranziciju.

Svakako treba podvući da su rezultati svakog pokušaja reforme sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti ograničeni na planu pronalaženja efikasnog leka protiv ove negativne društvene pojave. Međutim, treba ukazati na neka od mogućih rešenja koja bi kreatorima politike zapošljavanja i zaštite od nezaposlenosti trasirala put ka stvaranju efikasnijeg osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

Tako, ovaj rad predstavlja pokušaj dizajniranja seta prava iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti koji bi služio kao platforma za normativnu intervenciju u sistem zaštite od nezaposlenosti.

Ekološki svesno upravljanje politikom zaštite od nezaposlenosti

Složenost i hitnost klimatskih promena, s jedne strane, i socijalna inkluzija i pristojan rad, sa druge strane, favrizuju napor svih učesnika da preuzmu odgovornost za svoje ponašanje u procesu promena. Međunarodna organizacija rada je zauzela stav da ovakav pristup u suočavanju sa izazovima eko-tranzicije više nije opcija, već globalna neophodnost.

Tako, novo upravljanje ljudskim i prirodnim resursima postaje ključni aspekt politike zaštite od nezaposlenosti.

Guy Ryder je u svom obraćanju na Konferenciji UN-a o klimatskim promenama¹ istakao dve važne poruke. Najpre, da između klimatskih promena i nezaposlenosti mladih postoji povezanost, te da se trebaju rešavati na koordiniran način. Njegova druga poruka bila je da mladim ljudima treba omogućiti da odgo-

¹ Na Konferenciji UN-a o klimatskim promenama (COP 21) održana je u Parizu od 30. novembra 2015. godine do 12. decembra 2015. godine *Guy Ryder* je, pored ostalog, istakao da je neophodno da Vlade, radnici i poslodavci zajedno rade na području obrazovanja i obuke koje će stvoriti potencijal za kreativnost, inovativnost i preduzetništvo, a koje će najbolje služiti potrebama naših zajednica i Planeti. Dostupno na: http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/ilo-director-general/statements-and-speeches/WCMS_434365/lang-en/index.htm posećeno: jul 2016. godine

vore na zahteve politike klimatskih promena, naročito, kroz obrazovanje, obuku i razvoj veština.

U praksi ne treba očekivati da će novo eko-upravljanje dovesti do povećanja stope zaposlenosti obukom za nova radna mesta koja su nastala kao isključiva posledica razvoja politike zaštite životne sredine. Naime, radnih mesta kao što su ekološki inženjeri, ekološki inspektori, ekolozi i sl. predstavljaju mali procenat novih radnih mesta. S tim u vezi, u fokusu kreatora politike zaštite od nezaposlenosti treba da bude prilagođavanje već postojećih radnih mesta zahtevima ekomenadžmenta. U tom smislu, novi ekološki svesno kreirani sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti treba da bude pripremljen za poslove tzv. zelenog okovratnika.

Pristup adekvatnoj tehničkoj i stručnoj obuci pomaže radnicima da razviju veštine potrebne za prelazak na nove vrste poslova ili da rade sa novim materijalima, procesima i tehnologijama na svojim već postojećim poslovima. Stoga je razumljivo da je nedostatak veština glavna prepreka u tranziciji. Bez kvalifikovanih radnika i kompetentnih preduzeća prelazak na "zelene" ekonomije neće biti ni tehnički izvodljiv ni ekonomski izdrživ.² Stoga je važno predvideti potrebe i izbeći nedostatak veština i obezbediti razvoj veština kao deo sveobuhvatne strategije zapošljavanja.

Da bi bio moguć prelazak na "zelenu" ekonomiju potrebna su specifična sredstva koja to omogućavaju. Ta sredstva se sastoje od nacionalnih propisa i politika, subvencija i podsticaja, kao i međunarodnog tržišta i zakonske infrastrukture, trgovine i tehničke pomoći.³ Ciljevi kojima su ova sredstva stavljeni u službu su povezivanje razvoja veština sa zaštitom od nezaposlenosti, produktivnošću, zaposlenošću, zaštitom radnika i pristojnim radom.

U okviru rasprava o "zelenim poslovima" i "zelenim ekonomijama" retko se raspravlja ili se uopšte ne raspravlja o značaju i ulozi osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Ovo, možda, zbog toga što jasna i široko prihvaćena definicija "zelenih poslova" još uvek ne postoji.

Naime, nezavisno od toga što postoji veći broj definicija⁴, termin "zeleni poslovi" je još uvek nedovoljno precizno određen.

---

² *Draft policy guidelines for a just transition towards environmentally sustainable economies and societies for all*, Report for discussion at the Meeting of Experts on Sustainable Development, Decent Work and Green Jobs (Geneva, 5-9 October 2015), International Labour Office, Enterprises Department, Geneva, ILO, 2015, str. 32

³ United Nations Environment Programme, *Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication*, 2011, str. 22

⁴ Definicija "zelenih poslova" koju koristi koristi Biro za statistiku rada SAD-a je, verovatno, najobuhvatnija. Prema toj definiciji „zeleni poslovi“ su: a) poslovi u preduzećima koja proizvode

Međutim, nezavisno od ove pojmovne nepreciznosti i neodređenosti, postoji grupa ozbiljnih razloga koji podržavaju eko-intervenciju u sistemu zaštite od nezaposlenosti. Temeljni razlog je baziran na činjenici da obavljanje "zelenih poslova" može da zahteva posebna znanja i veštine, što sa druge strane zahteva inovacije ili korišćenje prilagođenih tehnika, tehnologija i procesa.

S tim u vezi, nametnut pritisak od strane eko-tranzicije jača ulogu osiguranja za slučaj nezaposlenosti u procesu razvoja veština i povećanja zapošljivosti nezaposlenih lica. Naime, prelazak na ekološki čiste poslove će, u prvom mahu, povećati nezaposlenost. Brojni poslovi u proizvodnji plastike i papira, nafte, gvožđa, čelika i sl. će prestati da se obavljaju na način na koji su se do sada obavljali.

U praksi ovakav scenario prati povećanje broja nezaposlenih lica. U prvi plan izlazi nedostatak i neusklađenost veština kojima raspolažu radnici sa novim zahtevima ekološki čiste proizvodnje. Tako se armija nezaposlenih povećava zahvajući javnu intervenciju u oblasti zaštite od nezaposlenosti.

S druge strane, eko-tranzicija će proivesti nove vrste aktivnosti čije će obavljanje zahtevati razvoj novih veština i sticanje novih znanja. Naime, ako se procesom eko-tranzicije pravilno upravlja prelazak na ekološki čistu proizvodnju može da postane snažan pokretač privrednog i socijalnog razvoja.

U tom smislu, koordinacija ponude i potražnje za veštinama jača ideju o neophodnosti reforme sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

Revizijom politike zaštite od nezaposlenosti lako je uočiti da tradicionalni, kontributivni, sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti koji se bazira na uplati doprinosa i isplati novčane naknade nema veliku šansu u borbi protiv rastuće stope nezaposlenosti koja je, dodatno, povećana u uslovima eko-tranzicije.

Reforma sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti ima za cilj da identifikuje i preporuči smernice koje će imati praktični efekat u pogledu smanjenja stope nezaposlenosti i povećanja zapošljivosti nezaposlenih lica.

Svakako, treba konstatovati da je proces reforme spor i postepen, i da su očekivanja da će reforma sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti iskoreniti problem nezaposlenosti proizvoljna i nepraktična. Međutim, živa i ak-

---

robu ili pružaju usluge koje imaju koristi za životnu sredinu ili očuvanje prirodnih resursa, i b) poslovi kod kojih obaveze radnika uključuju rad u proizvodnom procesu koji je ekološki ili koji koristi manje prirodnih resursa. Videti više: J. Winter, M. C. Moore, *The „green jobs“ fantasy: Why the economic and environmental reality can never live up to the political promise*, The School of Public Policy Research Paper, Vol. 6, Issue 31, 2013, str. 19. Nadalje, Program Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine (UNEP) definiše „zelenu ekonomiju“ kao onu koja dovodi do poboljšanja dobrobiti ljudi i socijalne jednakosti, dok značajno smanjuje rizike za životnu sredinu. Videti više: S. Smulders, M. Toman, C. Withagen, *Growth theory and „green growth“*, Oxford Review of Economic Policy, Vol. 30, No 3, 2014, str. 424

tivna reformska misao može, bar u određenoj meri, dati neke pozitivne rezultate na planu koordinacije zapošljavanja i novog eko-upravljanja.

Izazov promene strukture radne snage

Problemizovanje efekata eko-tranzicije treba da stvori dovoljno jasnu i dovoljno preciznu sliku o poslovima koji treba da budu kreirani u skladu sa politikom zaštite životne sredine. Ovo je, naročito, potrebno, jer bez solidne iskustvene osnove nije moguće stvoriti pouzdanu sliku strukture radne snage u uslovima prelaska na novu ekološki čistu proizvodnju.

Naime, neka istraživanja su pokazala da zaštita životne sredine, ekonomski rast i otvaranje novih radnih mesta mogu biti komplementarni i kompatibilni, tako da investiranje u zaštitu životne sredine može da stvori nova radna mesta, a ne da ih uništi.⁵ Međutim, iako zaštita životne sredine stvara nove i potiskuje postojeće poslove, ukupan efekat koje se ostvaruje na planu zapošljavanja je različit u različitim oblastima rada. S tim u vezi, jasno je da će u uslovima eko-tranzicije u određenim oblastima proizvodnje doći do povećanja stope zaposlenosti. Međutim, razumljivo je da u nekoj oblasti proizvodnje može doći do značajnog smanjenja poslova. Nema sumnje da će to smanjenje uticati na povećanje broja nezaposlenih lica u tim oblastima.

Praktična realizacija zadataka osiguranja za slučaj nezaposlenost na planu povećanja zapošljivosti nezaposlenih lica zahteva aktivnu i koordiniranu ulogu obrazovnog sistema. Naime, sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti i sistem obrazovanja, ujedinjeni u nameri da smanje stopu nezaposlenosti, zajedničkim naporima treba da promene strukturu radne snage u skladu sa zahtevima eko-tranzicije. Svakako, treba ograničiti preterana očekivanja da će ovakva koordinirana aktivnost u potpunosti rešiti problem nezaposlenosti. Uspeh trajnije vrednosti je teško postići, naročito zbog činjenice da se tehnologije brzo menjaju, često mnogo brže nego struktura radne snage.

S tim u vezi, koordinirana aktivnost sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti i sistema obrazovanja treba da se fokusira na povećanje zapošljivosti nezaposlenih lica i smanjenje stope nezaposlenosti, sa jedne strane, i na zaštitu životne sredine sa druge strane.

Inovacije povezane sa životnom sredinom, koje se nazivaju i eko-inovacije, postale su značajan fenomen koji privlači pažnju naučnika i političara zbog svog

---

⁵ R. H. Bezdek, R. M. Wendling, P. DiPerna, *Environmental protection, the economy, and jobs: National and regional analyses*, Journal of Environmental Management, No. 86, 2008, str. 77

potencijala za stvaranja novih mogućnosti na tržištu, što je izazvalo pozitivan ciklus rasta i zaposlenosti.⁶

Brojne studije ispituju “zeleno” zapošljavanje u kontekstu politike zaštite životne sredine i razvoja radne snage, pre svega u razvijenim ekonomijama. Istraživanja su pokazala da će prelazak na održive ili “zelene” ekonomije dovesti do velikih gubitaka radnih mesta u nekim tradicionalnim zanimanjima, ali da će nove mogućnosti za otvaranje radnih mesta biti kreirane u “zelenoj” industriji. S tim u vezi, razvoj radne snage se vidi kao glavna barijera širenju “zelene” ekonomije gde bivše radnike “plavog okovratnika” treba obučiti za obavljanje poslova “zelenog okovratnika”.⁷ Ovo je naročito važno, s obzirom na to da je jedan od osnovnih izazova promene strukture radne snage obuka radnika za obavljanje potpuno novih poslova⁸ koji nastaju kao direktna posledica eko-inovacija.

S tim u vezi, u mnogim zemljama pojam “zelene veštine” uživa veliku popularnost među političarima, naučnicima i praktičarima.

Treba posebno naglasiti da sve veći broj država ulaže u razvoj “zelene” infrastrukture, ekološki čiste proizvodnje i planove održivog razvoja. Na ovaj način, kreiraju se novi poslovi koji će stvoriti potrebu za ekološki obučenom radnom snagom. Postoji stanovište da zeleni poslovi nude više mogućnosti za i bolje plate za nisko i srednje kvalifikovane radnike, nego za nacionalnu ekonomiju u celini.⁹ Ukoliko se ne izgubi iz vida činjenica da je nezaposlenost najrasprostranjeni-

⁶ Italijanske firme koje su se angažovale po pitanju eko-inovacija doživele su značajan rast zaposlenosti. Istraživanja su pokazala da postoje značajne mogućnosti povezane sa eko poslovnim aktivnostima, a firme koje su bile u stanju da ih iskoriste su one koje su doživele najbolje performanse u pogledu rasta zaposlenosti. Videti više: L. Gagliardi, G. Marin, C. Miriello, *The greener the better? Job creation effects of environmentally-friendly technological change*, industrial and Corporate change, Oxford University Press, 2016, str. 23

⁷ Videti više: D. J. Peters, *Understanding Green Occupations from a Task-Based Approach*, Applied Economic Perspectives and Policy, Vol. 36, No. 2, 2014, str. 241

⁸ Tako, na primer, agrometeorologija je novo zanimanje koje je stvoreno kao odgovor na rastuću vremensku promenljivost. Ovi stručnjaci primenjuju meteorološke informacije kako bi unapredili prinos useva i smanjili gubitak useva koji je izazvan nepovoljnim vremenskim prilikama. Nadalje, za operatore u industriji reciklaže, inicijalni programi obuke pružaju specijalizovane veštine potrebne za klasifikaciju otpada, prikupljanje materijala za transformaciju u sirovine, kontrolu i praćenje procesa reciklaže i održavanje mašina i opreme. Videti više: O. Stretška-Illina et al, *Skills for green jobs: a global view: synthesis report based on 21 country studies*, International Labour Office, Skills and Employability Department, Job Creation and Enterprise Development Department, Geneva, 2011, str. 111

⁹ Pored toga, u jednom izveštaju se tvrdi da će ulaganje, na nivou države, u vodnu infrastrukturu stvoriti 1,9 miliona novih radnih mesta od kojih većina neće zahtevati visoku stručnu spremu. Takođe su istraživanja pokazala da obuka za ekološki održive poslove i zaposlenje predstavlja realnu mogućnost za intelektualni podsticaj i ima socio-psihološke prednosti kao i povećani

ja među nekvalifikovanim i niskovalifikovanim radnicima, nema sumnje da se od ulaganja u zelenu infrastrukturu mogu očekivati pozitivni rezultati na planu smanjenja stope nezaposlenosti.

Sistemi obrazovanja i obuke u koordiniranoj aktivnosti sa sistemom zaštite od nezaposlenosti treba da odgovore izazovu promene strukture radne snage tako da zadovolje potrebe različitih grupa, uključujući nekvalifikovane i niskokvalifikovane radnike, mlade radnike, žene, starije radnike, radnike u ugroženim i ruralnim područjima i druge pojedince koje prate neka od dodatnih negativnih selektivnih obeležja.

S tim u vezi, kordinirana aktivnost sistema obrazovanja i sistema zaštite od nezaposlenosti pretpostavlja dizajniranje programa koji će nezaposlenim licima, kao deo prava iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti, obezbediti sticanje znanja i veština koji će povećati njihovu zapošljivost u uslovima eko-tranzicije. U tom okviru se kao poseban zadatak programa obuke ističe targetiranje radnika čija je nezaposlenost nastala kao direktna posledica prelaska na ekološki čistu proizvodnju. Sa stanovišta novog eko-menadžmenta jedan od osnovnih ciljeva sistema zaštite od nezaposlenosti je obezbeđenje ponovnog ulaska ovih lica na tržište rada.

Adaptiranje nezaposlenih lica promenama koje nastaju u procesu eko-tranzicije obezbeđuje se sticanjem i održavanjem nivoa sposobosti, znanja i veština koje su potrebne poromenjenim potrebama tržišta rada. S tim u vezi, pasivan stav politike razvoja veština prema inovacijama, tehničkim i tehnološkim promenama ne doprinosi usklađivanju ponude sistema obrazovanja i potražnje tržišta rada. Nasuprot tome, strateška uloga obrazovanja, koje ne treba samo sebi da bude svrha, već sredstvo za povećanje stope zaposlenosti, ostvaruje se izgradnjom veština koje su neophodne sadašnjim i budućim potrebama tržišta rada. U tom smislu, obezbeđivanje odgovarajućih veština kod radne snage smanjuje rizik od povećanja stope nezaposlenosti.

Nametnut pritisak od strane eko-tranzicije stvara potrebu da se proces promene strukture radne snage usmeri u pravcu kreiranja "zelenog" sistema obrazovanja i obuke. Izvan spora je da su tzv. "zelene veštine" specifične veštine koje se primenjuju na novim poslovima nastalim u procesu prelaska na ekološki čistu proizvodnju. Međutim, kategorija tzv. "zelenih veština" obuhvata i tradicionalne veštine koje se koriste u ekološkim procesima rada.

S tim u vezi, da bi se postigao ekonomski rast u "zelenoj" ekonomiji transformacija poslova i novi zahtevi za veštinama u kontekstu "zelene" ekonomije

---

osećaj uspeha, delom i zbog jedinstvenosti ekološki održivog rada. Videti više: N. Falxa-Raymond, E.Svendsen, L. K. Campbell, *From job training to green jobs: A case study of a young restoration in New York City, USA, Urban Forestry and Urban Greening*, No. 12, 2013, str. 288-294

je, koji stvaraju potrebu promene strukture radne snage, moraju se identifikovati i podržati kako unutar firmi, tako i od strane javnog sektora.¹⁰ Zbog toga treba podvući da fokus novog eko-menadžmenta treba, s jedne strane, da bude na otvaranju novih radnih mesta i na povećanju zapošljivosti najteže zapošljivih kategorija nezaposlenih lica, sa druge strane.

Ovaj drugi cilj novog eko-upravljanja ostvaruje se kroz aktivnu ulogu osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

Eko-specifične mere osiguranja za slučaj nezaposlenosti

Ekološka modernizacija sistema osiguranja za slučaj nezaposlenosti međusobno povezuje zaštitu životne sredine i zaštitu od nezaposlenosti.

Dr *Esther Byer-Suckoo*, ministarka rada na Barbadosu i predsedavajući na sastanku eksperata za "zelene poslove" u MOR-u (Ženeva) je naglasila da postizanje održive životne sredine i stvaranje dovoljno mogućnosti za pristojan rad nije "ili/ili" predlog. Oba izazova moraju se rešavati u tandemu.¹¹

Usmeravajući istraživanje u pravcu proveravanja hipoteze o postojanju odnosa koordinacije između zaštite životne sredine i zaštite od nezaposlenosti, autor ukazuje na nekoliko specifičnih mera čije bi uvođenje u osiguranje za slučaj nezaposlenosti, u određenoj meri moglo da obezbedi ostvarivanje cilja osiguranja u uslovima eko-tranzicije.

Tradicionalni sistem zaštite od nezaposlenosti koji je uspostavljen kao deo sistema socijalne sigurnosti, dizajniran je tako da nezaposlenom licu u jednom delu perioda nezaposlenosti obezbedi novčano davanje, čija visina i trajanje zavisi od dužine perioda ranijeg zaposlenja i uplate doprinosa. Ovakav sistem zaštite od nezaposlenosti je statičan i neelastičan, i kao takav ne može biti efikasan. S tim u vezi, tok procesa optimalizacije osiguranja kao programa zaštite od nezaposlenosti treba usmeriti u pravcu povećanja raznovrsnosti prava iz osiguranja na račun neefikasnih isplate novčane naknade.

¹⁰ Javni sektor može da definiše i sprovede prilagođavanje politike tržišta rada koje će olakšati širenje „zelene radne snage“. Javna podrška u ovoj oblasti će omogućiti interna prilagođavanja u okviru postojećih preduzeća, ali će, takođe, biti važna za stvaranje novih „zelenih poslovnih aktivnosti“. Videti više: C. Martinez-Fernandez, C. Hinojosa, G. Miranda, *Green jobs and skills: the local labour market implications of addressing climate change*, Working document, CFE/LEED, OECD, 2010, str. 34-35

¹¹ *Byer-Suckoo* je, takođe, istakla da će se prilikom promene jedne vrste privrede u drugu neke vrste aktivnosti i neke vrste poslova koje se odnose na te aktivnosti nestati, ali da će se nove vrste aktivnosti pojaviti. Osim toga, ministarka je naglasila da će ljudi morati da razvijaju nove veštine i da će morati da budu obučeni za nove vrste poslova. Dostupno na: http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_413213/lang--en/index.htm Posećeno: jul 2016. godine

Pored toga, u uslovima eko-tranzicije, vrlo istaknutu ulogu na planu povećanja zapošljivosti nezaposlenih lica mogu imati mere koje u svojoj osnovi imaju ekološki svesno upravljanje radnom snagom. Obuka za poslove “zelenog okovratnika” je vrsta sektorskog razvoja radne snage. U procesu stvaranja ogovarajućeg programa obuke za poslove “zelenog okovratnika” od vitalnog je značaja pomagati radnicima i poslodavcima da se prilagode promenama izazvanim eko-tranzicijom. Specifične veštine koje su zapošljive samo u određenom sektoru, industriji ili delatnosti najviše odgovaraju poslodavcima. Naime, razvoj industrijski-specifičnih veština odgovara poslodavcima, jer se kvalifikovani radnici mogu kretati samo u okviru date industrije. Stoga, iako u nekim zemljama razvoj “zelenih veština” i “zelenih poslova” uživa veliku popularnost među naučnicima i praktičarima, politika razvoja veština prema potrebama poslodavaca nije bez svojih kritičara.

Jedan od potencijalnih problema sektorskog razvoja radne snage je što poslodavci ne ulažu u razvoj opštih i prenosivih veština. Ovo zbog toga što, sticanje opštih veština od strane pojedinaca ima veliki “spoljašnji uticaj”, odnosno koristi i za druge koji ne ulažu, direktno, u takvu vrstu obuke.¹² Iako su promene poželjne i dobrodošle, važno je da svi imaju koristi od njih. S tim u vezi, “rotacija poslova” omogućava da pojedinci stiču specifične veštine koje obezbeđuju korist za poslodavce, odnosno određenu delatnost, industriju ili proizvodnju.

Naime, poslodavci koji u uslovima eko-tranzicije prelaze na ekološki čistu proizvodnju obavljaju poslove u skladu sa ekološkim normama i standardima. S tim u vezi, oni imaju povećanu potražnju za eko-kvalifikovanom radnom snagom. “Rotacija poslova” predstavlja program obuke kod poslodavca, koji traje nekoliko meseci, i koji je dizajniran tako da pojedinci obavljaju različite poslove kod poslodavca i učenjem zasnovanim na radu stiču eko-znanja i eko-veštine potrebne za obavljanje određenog posla u ekološki čistoj proizvodnji.¹³

Uloga osiguranja za slučaj nezaposlenosti, u ovom slučaju, je u uvođenju nove mere zaštite od nezaposlenosti. “Dodatna novčana naknada” se isplaćuje nezaposlenim licima koji prihvate učešće u programu “rotacije poslova” i prođu kroz niz formalnih mera obuke koje treba da ih upoznaju sa firmom i oposobe za obavljanje posla u toj firmi, odnosno delatnosti. Visine “dodatne novčane naknade” ne treba da bude viša od novčane naknade koja se isplaćuje nezaposlenim licima u tradicionalnom sistemu osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Isplata “dodatne nov-

---

¹² Videti više: F. Froy, *Global policy developments towards industrial policy and skills: skills for competitiveness and growth*, Oxford Review of Economic Policy, Vol. 29, No. 2, 2013, str. 347

¹³ Sličan institut postoji na tržištu rada u Japanu. O ovom institutu videti više: M. R. Busemeyer, *Asset specificity, institutional complementarities and variety of skill regimes in coordinated market economies*, Socio-Economic Review, No. 7, 2009, str. 388-389

čane naknade” se vrši dok traje obuka nezaposlenog lica kod poslodavca u okviru programa “rotacije poslova”. Jedna od osnovnih posledica ove obuke može biti da poslodavac preuzme sa tržišta rada obučenog pojedinca i zaposli ga na poslovima za koje je stekao odgovarajuće veštine u okviru programa “rotacije poslova”.

Neki autori tvrde da je nerazumno korišćenje javnih sredstava za plaćanje obuke koja je usmerena direktno prema potrebama poslodavaca. U pravcu stvaranja odgovarajućeg normativnog okvira moguće su promene u načinu finansiranja. Tako se kao praktična realizacija promena u načinu finansiranja “dodatna novčana naknada” isplaćuje isključivo iz doprinosa poslodavaca. Jedna od bitnih karakteristika ekonomske politike, u uslovima eko-tranzicije, je da intenzivno teži postizanju ekonomskih i ekoloških ciljeva.

Naime, s jedne strane, novi eko-menadžment podrazumeva održivo korišćenje prirodnih resursa, smanjenje zagađenja, smanjenje potrošnje energije i poboljšanje kvaliteta životne sredine, te u krajnjoj liniji smanjenje uticaja koji ima ljudska aktivnost na životnu sredinu. Osim toga, aktuelni eko-menadžment se vidi kao sredstvo za postizanje boljih ekonomskih rezultata, postizanje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mesta. Sa druge strane, ukoliko se zahtevi potrošača za robama i uslugama promene u skladu sa uslovima eko-tranzicije, sistem obezbeđenja roba i usluga se može proširiti, što će dovesti do povećanje potražnje za eko-osposobljenom radnom snagom. Do tih novih radnih mesta nezaposlena lica mogu doći jedino ukoliko raspoložu informacijama koje su povezane sa razvojem karijere u “zelenoj ekonomiji”. Ovo je temeljni razlog zbog koga obezbeđenje informacija u vezi “zelenog zapošljavanja” od strane službe za zapošljavanje može doprineti povratku nezaposlenog lica u svet rada.

Obezbeđenje informacija u vezi “zelenog zapošljavanja” naročito podrazumeva preduzimanje aktivnosti službe za zapošljavanje na planu procene mogućnosti za zapošljavanje u “zelenoj industriji”, analizu zahteva tržišta rada za “zelenim veštinama”, definisanje profila vodećih poslodavaca u ekološki čistoj proizvodnji, te definisanje strukture radne snage. Srodne po svom cilju, ove aktivnosti će omogućiti službi za zapošljavanje da nezaposlenim licima obezbedi potrebne informacije koje će im, bar u određenoj meri, olakšati tranzicioni put između dva zaposlenja.

Na tripartitnom sastanku eksperata o održivom razvoju, pristojnom radu i “zelenim poslovima”¹⁴ održanom u Ženevi 2015. godine zaključeno je da održivi razvoj ima tri dimenzije: ekonomsku, socijalnu i ekološku. Sve tri dimenzije su međusobno povezane i od jednake su važnosti te ih treba obrađivati zajedno. Ta-

¹⁴ Dostupno na: http://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/news/WCMS_403166/lang--en/index.htm Posećeno: jul 2016. godine

kođe je zaključeno da povećanje u ukupnom broju zaposlenih je u ostvarivanju potencijala da se stvori značajan broj dodatnih pristojnih poslova kroz ulaganje u ekonomski održivu proizvodnju i potrošnju i upravljanje prirodnim resursima.

Uloga osiguranja za slučaj nezaposlenosti u procesu povećanja broja zaposlenih ostvaruje se kroz sistematitaciju znanja i veština. Naime, stvaranje većeg broja tipičnih obrazaca najboljih obrazovnih praksi i njihovo šitenje kroz uticaj na reformu sistema obrazovanja i obuke i učenja zasnovanog na radu, koje je osnov budućnosti rada, obezbeđuje se uspeh osiguranja na planu povećanja zapošljivosti nezaposlenih lica.

Osim upućivanja nezaposlenog lica na odgovarajuću obuku, neophodno je da u normativnom okviru osiguranja za slučaj nezaposlenosti bude predviđeno da obrazovanje i obuka, kao pravo iz osiguranja, budu dostupni svim nezaposlenim licima, računajući i lica koja ne primaju novčanu naknadu. Sledstveno tome, odgovarajuća obuka i veća pokrivenost doprinose usavršavanju sistema osiguranja i proširivanju granica zaštite od nezaposlenosti.

Zakonsku infrastrukturu zaštite od nezaposlenosti upotpunjuje uviđenje mogućnosti izbora za nezaposleno lice koje je korisnik prava na novčanu naknadu. Naime, služba za zapošljavanje nudi korisniku prava na novčanu naknadu po hađanje odgovarajućeg programa obuke koji traje dok traje pravo na novčanu naknadu, a u zavisnosti od dužine ranijeg radnog angažovanja i perioda uplate doprinosa. Nezaposleno lice, korisnik prava na novčanu naknadu, koje se opredeli da odmah nakon sticanja statusa nezaposlenog lica prihvati program obuke na koji je upućen ostvaruje pravo na "uvećanu novčanu naknadu". Uvećanje novčane nakande ne bi trebalo da bude više od 50% nakade koju bi nezaposleno lice ostvarilo da nije prihvatilo program obuke. Posmatrano sa finansijskog aspekta, deo za koji je uvećana novčana naknada se finansira doprinosima poslodavaca, ukoliko se obukom stiču specifične veštine, odnosno iz javnih izvora, ukoliko se obukom stiču opšte tj. prenosive veštine.

Još jedno sredstvo uspešnog sistema zaštite od nezaposlenosti u uslovima eko-tranzicije su "zelene javne nabavke", koje predstavljaju bitan instrument, baziran na tržištu, za postizanje ekonomskih i ekoloških ciljeva. "Zelene javne nabavke" su proces u kome javne vlasti nastoje da nabave robu, usluge ili rad koji ima smanjeni uticaj na životnu sredinu u odnosu na robu, usluge i rad sa istom osnovnom funkcijom koji bi, inače, nabavile.¹⁵ Službe za zapošljavanje, ovakve vrste javnih nabavki treba da koriste kao propagandno sredstvo za povećanje potražnje za "zelenim" proizvodima i uslugama. Na taj način, firme koje su prešle na ekološ-

¹⁵ Videti više: P. Kunylik, *Green Public Procurement - European Law, Environmental Standards and „What To Buy“ Decisions*, Journal of Environmental Law, 25:2, 2013, str. 174

ki čistu proizvodnju imaju povećanu proizvodnu aktivnost, koja dovodi do povećane potražnje za "zelenom" radnom snagom, što predstavlja značajan faktor povećanja stope zaposlenosti u uslovima eko-tranzicije.

ZAKLJUČAK

Osnovni napori kreatora politike zaštite od nezaposleneosti trebalo bi da budu usmereni u pravcu povećanja vrsta prava iz osiguranja i njihove dostupnosti nezaposlenim licima. Jasno je da samo eksploatisanje prava na novčanu naknadu nema nikakvu praktičnu vrednost. S tim u vezi, kako bi se povećali kapaciteti osiguranja na planu rešavanja dugoročnih problema potrebno je kreirati novi, sistemski povezan, kvalitativno i kvantitativno bogatiji set prava iz osiguranja. Ova potreba se naročito nameće u uslovima eko-tranzicije kada se industrija menja i prelazi na ekološki čistu proizvodnju.

Nasuprot mračnom scenariju koji je, vrlo često, prognozirani za stopu zaposlenosti u uslovima ekoloških i ekonomskih promena, empirijski dokazi upućuju na moguću ekonomski rast i rast zaposlenosti u uslovima eko-tranzicije.

Obično se glavni razlog za to pronalazi u mogućnosti za otvaranje novih radnih mesta u novim tzv. "zelenim" delatnostima ili u starim ali "ozelenjenim" privrednim aktivnostima.

Originalnost ideje o ulozi osiguranja za slučaj nezaposleneosti kao instrumenta za pravednu eko-tranziciju uslovljena je objektivnim okolnostima u kojima osiguranje treba da funkcioniše i zadacima koje treba da reši.

S tim u vezi, prilikom normativne intervencije u sistem osiguranja za slučaj nezaposleneosti posebnu pažnju treba posvetiti okolnostima u kojima osiguranje treba da ostvari svoju svrhu. Tako, jedan od značajnih normativnih izazova reforme sistema zaštite od nezaposleneosti je uvođenje mogućnosti izbora za nezaposlena lica. Na taj način se obezbeđuje živa i aktivna uloga nezaposlenog lica koja se ostvaruje kao suprotnost pasivnom primaocu novčane naknade. Osim toga, uticaj na volju nezaposlenog lica da prihvati mere aktivizacije i reintegriše se u svet rada kroz dodatnu i kroz uvećanu naknadu, igra značajnu ulogu u borbi protiv moralnog rizika u osiguranju.

Iz početne vizije integracije obrazovanja i rada kroz učenje zasnovano na radu, koje je osnov budućnosti rada, izvire izazovi sistematizacije i standardizacije znanja i veština, koji usmeravaju tok reforme sistema osiguranja za slučaj nezaposleneosti u pravcu kreiranja baze podataka o "zelenim poslovima" i "zelenom zapošljavanju". Ova baza podataka služi da nezaposlenim licima trasira put ka zaposlenju u uslovima eko-tranzicije.

Ukoliko se reforma sistema zaštite od nezaposlenosti nije skamenila u nekim tradicionalnim okvirima, jedna od osnovnih stvari koja se mora preispitati je uspešnost korišćenja propagande radi transformacije redovnih potreba za proizvodima i uslugama u potraživanja za "zelenim proizvodima i uslugama". Ovakva promena usloviće povećanu proizvodnju eko-proizvoda i eko-usluga što u prvi plan dovodi povećano zapošljavanje u ekološki čistoj delatnosti.

Svakako, treba podvući da, gledano iz šire perspektive, reforma zaštite od nezaposlenosti, koja je bazirana na povezivanju ekonomskih i ekoloških ciljeva, sama po sebi, nema potencijal da reši problem nezaposlenosti, ipak se, opravdano, mogu očekivati minimalni pozitivni efekti, na planu koordiniranog ostvarivanja ova dva društvena imperativa.

JELENA JANKOVIĆ
Ph.D., student, Faculty of Law,
University of Niš.

UNEMPLOYMENT INSURANCE SYSTEM AS AN INSTRUMENT FOR FAIR ECO-TRANSITION

Summary

Leading by the fact that in the terms of eco-transition economic and environmental challenges must be solved in tandem, the author directs research in the direction of checking the hypothesis of the existence of coordinated relationship between environmental protection and protection against unemployment. The reformed Unemployment Insurance system is presented as a suitable instrument for finding a mode for accomplishing of both social imperatives. The model of reform of Unemployment Insurance system which is proposed in this paper is characterized by a variety of reform measures and elastic adjustment of the insurance to the requirements of the new eco-management. Consequently, this paper is an attempt to design a set of rights from Unemployment Insurance system which would serve as a platform for eco-normative intervention in the system of protection against unemployment. The new "green" jobs and the old "made green" jobs are the jobs of the future labour market and the success of lasting value can be expected in the future. Dispute of the fact that "green" infrastructure has no potential to solve unemployment as a social problem, certain positive results can be expected.

SADRŽAJ – TABLE OF CONTENTS

Pravda i pravo

Justice and Law

La Justice et le Droit

PRAVO I DRUŠTVENI IMPERATIVI – III tom

LAW AND SOCIAL IMPERATIVES – Vol. III

Treća katedra

Third Department

PRAVO NA IMOVINU

RIGHT TO PROPERTY

2. Porezi

Taxes

Zoran Isailović

Obaveze poreskih dužnika

Obligations of the tax-debtors 5

Miloš Milošević

Oslobođenja bez prava na odbitak prethodnog poreza tuđin
u sistemu poreza na dodatu vrednost

Exemptions alien in the value added tax system 19

Srđa Božović

Specifični aspekti poreskih akata

Specific aspects of tax laws 35

687

<i>Snežana R. Stojanović</i>	
Globalizacija i oporezivanje digitalne privrede Globalization and taxation of a digital economy	49
<i>Marina Dimitrijević</i>	
Primena poreskih zakona i promenljive društvene okolnosti The implementation of tax laws and changing social circumstances	65
<i>Hasiba Hrustić</i>	
Fragmentacija visine poreza na imovinu The level fragmentation of the property tax	77
<i>Ljiljana Kovačević</i>	
Kolaborativna ekonomija i oporezivanje The Collaborative Economy and Taxation	89
3. Privredna društva	
<i>Commercial Companies</i>	
<i>Jasmina Labudović Stanković,</i>	
<i>Nada Todorović</i>	
Konkurencija između država u cilju privlačenja investicija Competition between states to attract investment	99
<i>Vladimir Čolović</i>	
Izmene u regulisanju sekundarnog stečajnog postupka u pravu EU Changes in regulation of secondary bankruptcy proceedings in EU law	115
<i>Slobodan Nenadović</i>	
Direktor u senci u pravu Engleske Shadow director in English law	129
<i>Đuro M. Đurić,</i>	
<i>Vladimir M. Jovanović</i>	
Akcioni plan za modernizaciju evropskog kompanijskog prava i korporativnog upravljanja The action plan for the modernization European company law and corporate governance	143

Svetislav Janković

Neophodnost pravnog uređenja kombinovanog prevoza stvari u Građanskom zakoniku Necessity of regulating the multimodal transport in Serbian Civil Code	159
--	-----

Osiguranje

Insurance

Jovan Slavnić

Obaveza osiguranika da osiguravaču prijavi nastupanje osiguranog slučaja Insured`s obligation to report insured event to insurer.....	173
---	-----

Zoran Radović

Načelo krajnje dobre vere u osiguranju u Građanskom zakoniku Srbije The principle of good faith as endorsed in general insurance law ..	191
---	-----

Slobodan Ilijić

Prilog potpunijem definisanju pojmova u Radnom tekstu Građanskog zakonika Srbije Contribution to a more complete definition of terms in the working Draft of the Civil Code of Serbia	201
--	-----

Jelena Janković

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti kao instrument za pravednu eko-tranziciju Unemployment insurance system as an instrument for fair eco-transition	209
---	-----

4. Međunarodni privredni ugovori, Arbitraža

International Commercial Contracts, Arbitration

Jelena Perović

Konstituisanje arbitražnog veća u međunarodnoj trgovinskoj arbitraži Constitution of the arbitral tribunal in international commercial arbitration	223
	689

<i>Dejan Janičijević</i>	
Priznanje stranih arbitražnih odluka donesenih u višestranačkim postupcima Recognition of foreign multiparty arbitral awards	235
<i>Marija Krvavac</i>	
Direktni/supstancijalni metod regulisanja ugovornih odnosa sa elementom inostranosti Direct/substantial method in regulation of international contractual relations	251
<i>Radosveta Vassileva</i>	
Contract Law and the Social Contract: Rethinking Law Reform in the Field of Contract Law from the Perspective of Social Contract Theory	267
<i>Jelena Vukadinović-Marković</i>	
Arbitražna klauzula u opštim uslovima poslovanja Arbitration clause in the general terms and conditions	287
<i>Zoran Jordanoski</i>	
Application of mandatory rules in international commercial arbitration	299
5. Radni odnosi	
<i>Labour Relations</i>	
<i>Radoje Brković</i>	
Štrajk kao metod rešavanja radnih sporova The strike as a method of resolving labor disputes	315
<i>Slobodanka Kovačević-Perić</i>	
Postupak pre otkaza od strane poslodavca Procedure prior to dismissal by the employer	327
<i>Bojan Urdarević</i>	
Pravo na kolektivno pregovaranje u novim privrednim uslovima The right to collective bargaining in the new economic setting	339

Marijana Milošević

Pravni režim zapošljavanja stranaca u pozitivnom pravu Republike Srbije Legal regime of employment of foreigners under the law of Republic of Serbia	355
---	-----

Aleksandar Antić

Elektronska komunikacija i položaj zaposlenih Electronic communication and position of employees	365
---	-----

Vesna Bilbija

Suđenje u razumnom roku u parnicama iz radnih odnosa kroz praksu Evropskog suda pravde i praksu domaćih sudova Trial within reasonable time in labour-relation litigations in the practice of the European Court of Justice and the practice of domestic courts	377
---	-----

Vesna Stojanović

Socijalni karakter prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja Social character - the rights from pension and disability insurance	389
--	-----

Borisav Čolić

Impozantan spektar Ustavom zagarantovanog prava na rad i njegova zaštita Right to work as a constitutional guarantee and its protection	397
--	-----

6. Banke i bankarski poslovi

Banks and Banking Transactions

OKRUGLI STO

Bankarski krediti i promjenjene okolnosti

Dragiša Slijepčević

Primena valutne klauzule i promenljive kamatne stope u ugovoru o kreditu Application of the currency clause and a variable interest rate in bank loan contracts	407
	691

Predrag Ćatić

Valutna klauzula, raskid i posledice raskida ugovora o kreditu sa valutnom klauzulom Currency clause, termination and consequences of termination of the loan agreement with a currency clause	423
---	-----

Nebojša Pantelić

Priroda zaduživanja banke u stranoj valuti The nature of borrowing in foreign currency	443
---	-----

Srđan Golubović

Ciljevi i zadaci evropskog sistema centralnih banaka Goals and tasks of the European system of central banks	459
---	-----

Marko Dimitrijević

Bankarska unija: pravni domašaj jedinstvenog nadzornog mehanizma i jedinstvenog sanacijskog mehanizma Banking union: legal scope of single supervisory mechanism and single resolution mechanism	473
---	-----

Predrag Knežević,

Žarko Anđelković

Ustupanje prava i potraživanja iz bankarske garancije na prvi poziv Assignment of rights and claims of the bank guarantee	487
--	-----

Četvrta katedra

Fourth Department

PRAVO NA INTELEKTUALNU TVOREVINU

RIGHT TO INTELLECTUAL CREATION

Industrijska svojina i Autorsko pravo

Right to Industrial Property and Copyright

Dimitrije Milić

Autor i autorsko delo Author and author's work	501
---	-----

Božin Vlašković

Sadržina i povreda patenta za drugu medicinsku indikaciju u nemačkom i evropskom pravu Content and infringement of patent for second medical use in German and European law	513
--	-----

Sanja Danković-Stepanović

Kolektivno ostvarivanje interpretatorskog prava Collective realization of the interpreter right	529
--	-----

Zdravko Petrović,

Uroš Čemalović,

Slobodan Stošić

Specifičnosti ugovora o licenci Characteristics of the license agreement	547
---	-----

Ksenija Vlašković

Ime i slika poznate osobe kao oznake zaštićene žigom u nemačkom pravu Name and image of famous person as a signs protected by a trademark in german right	561
--	-----

Peta katedra

Fifth Department

PRAVO NA PRAVDU

RIGHT TO JUSTICE

1. Sud u koneksitetu pravde

Court in Connexity of Justice

Gordana Stanković

Mehanizam kontrole izvršenja prema odredbama novog Zakona o izvršenju i obezbeđenju The mechanism of control of enforcement according to the regulations of the new Law on enforcement and security ...	579
--	-----

693

<i>Arsen Janevski</i>	
Izuzeće javnog beležnika Exemption of notaries	593
<i>Nikola Bodiroga</i>	
Žalba u novom zakonu o izvršenju i obezbeđenju Right to appeal in new Law on enforcement and security	609
<i>Miodrag Mićović</i>	
Procesni mehanizmi ubrzanog rešavanja potrošačkih sporova Procedural mechanisms for quick resolution of consumer disputes	623
<i>Nebojša Šarkić, Zoran Vavan</i>	
Postupak izvršenja sudskih odluka na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima Judgment enforcement procedure regarding wages and other regular income	635
<i>Milan Blagojević</i>	
Sloboda izražavanja misli i (ne)mogućnosti njenog ostvarivanja u vršenju sudijske funkcije kod nas Freedom of thought and (im)possibilities for its realisation in accomplishment of judge function at us	653
<i>Nevena Petrušić</i>	
Postupci u porodičnim stvarima u savremenom vanparničnom procesnom pravu Nemačke Proceedings in family matters in contemporary non-contentious law of Germany	667